

EL CAMPUS DE POBLENOU OBRE LES PORTES

El 13 de febrer es va inaugurar oficialment el campus de la Comunicació-Poblenou de la UPF, en el qual prop de 3.500 persones —entre estudiants, professors i personal d'administració— ocupen aquests nous espais destinats a la formació, la recerca i la producció en l'àmbit de la comunicació i les tecnologies de la informació.

Al nou campus, en què es va iniciar l'activitat acadèmica el passat 7 de gener, s'impartiran vuit estudis de grau (tres dels quals ja s'imparteixen aquest curs), tres doctorats, nou màsters universitaris i diferents màsters i diplomes de postgrau propis, a més de la recerca que porten a terme tres departaments i dos instituts. El projecte arquitectònic ha combinat la

rehabilitació de les antigues naus de la fàbrica tèxtil de Ca l'Aranyó amb la construcció de nous edificis, que acullen unes modernes i avançades instal·lacions tècniques.

Durant l'acte d'inauguració, el rector de la UPF, Josep Joan Moreso, va estar acompanyat pel president de la Generalitat, José Montilla; l'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu; el secretari d'Estat d'Universitats, Màrius Rubiralta, i el conseller d'Innovació, Universitats i Empresa, Josep Huguet. El programa de l'acte es va veure alterat per un grup de persones que, amb la seva actitud violenta i incívica, van obligar a suspendre les activitats que s'havien de celebrar a l'aire lliure.

►►► (Reportatge, pàgs. 6-7)

- 4 La UPF aconsegueix deu ICREA Acadèmia
- 5 Josep Joan Moreso, reelegit rector de la UPF
- 10 Antoni Castells assisteix a la Jornada de Simulació
- 11 Creació de l'empresa Reactable Systems
- 13 La UPF elabora un cens dels espanyols deportats
- 18 Nou Centre d'investigació en Salut Laboral

Les eleccions al càrrec de rector de la UPF, celebrades el passat 26 de febrer, han estat unes eleccions singulars per diversos motius, i no només per haver coincidit amb el moment àlgid de les protestes contra Bolonya. El primer a destacar és el fet que només s'hi va presentar un candidat, Josep Joan Moreso, que optava a la reelecció, que és una mostra de l'ampli consens existent entre la comunitat universitària a l'hora de renovar la confiança en la persona que ha governat la UPF durant els darrers quatre anys. Els altres elements a considerar tenen a veure amb els resultats electorals. Així cal fer notar, d'una banda, l'ampli suport que el candidat va obtenir entre el conjunt del professorat i, de l'altra, l'alt percentatge de vots en blanc dels estudiants i també del PAS.

En el seu discurs de presa de possessió, Josep Joan Moreso va afirmar el seu propòsit d'encapçalar durant aquests propers quatre anys un projecte inclusiu que es nodrirà amb la veu de tothom. Aquest projecte es començarà a definir i a articular durant els pròxims sis mesos, per anar bastint una estratègia per a la UPF del 2015, l'any en què la nostra universitat farà 25 anys. L'estratègia "UPF25 anys" desenvoluparà un model d'identitat pròpia teixit amb una docència de qualitat, la proximitat als estudiants, una màxima internacionalització i una clara orientació a la recerca i a la innovació.

Tota estratègia s'ha de sostenir sobre uns valors que han de guiar el seu desplegament i, en aquest sentit, l'estratègia "UPF25 anys" es construirà sobre alguns principis fonamentals i irrenunciables. El primer és la llibertat acadèmica, que és el valor central de la universitat i que mai no estarà amenaçat ni condicionat per elements externs. També serà fonamental la col·legialitat, entesa com un conjunt de persones que es tenen igual consideració i respecte pel que fa a la seva activitat acadèmica, i la subsidiarietat, que busca que les decisions es prenguin al més a prop possible de l'àmbit al qual afecten. La recerca global i unitària del saber s'assolirà si som fidels a la diversitat i equitat disciplinària, en el sentit que tots els professors i investigadors han d'apreciar les contribucions dels altres i no menystenir-les. Finalment, i no per això menys important, hi ha el nostre compromís amb la ciutat, el país i el món per tal que la formació dels nostres estudiants i la recerca dels nostres investigadors contribueixin decisivament a millorar el benestar material i a enriquir el teixit social i cultural de la societat catalana.

El nou equip de govern que encapçala el rector Josep Joan Moreso s'ha proposat treballar intensament durant aquests pròxims quatre anys per assolir tots aquests ambiciosos objectius i aconseguir que la UPF sigui una de les universitats capdavaneres d'Europa. Aquest projecte és de tothom i per a tothom, i caldrà la participació activa i el compromís de les persones, que són l'actiu principal d'aquesta universitat.

Josep Joan Moreso referma l'aposta a favor de l'EEES

Josep Joan Moreso, rector de la UPF, va pronunciar el passat 9 de febrer la conferència "La Universitat Catalana a través del mirall europeu", en el marc de Tribuna Barcelona, el fòrum d'opinió del diari *El Periódico*. La sessió va comptar amb la presència de diferents personalitats de la política, del món universitari i de la societat civil. Abans de la seva intervenció, el rector va ser presentat per Isidre Molas, catedràtic de Dret Constitucional de la UAB i vicepresident del Senat.

Per al rector, l'aplicació del nou pla pot significar una magnífica oportunitat per a la universitat catalana. Per aquest motiu, va exposar un total d'onze tesis que reafirmen els objectius de la universitat catalana en el context del nou Espai Europeu d'Ensenyament Superior, les quals també han inspirat el *Llibre Blanc de la Universitat de Catalunya*, elaborat per les rectores i els rectors de les universitats públiques catalanes.

ISIDRE MOLAS, ANTONI SERRA RAMONEDA I JOSEP JOAN MORESO

Noves beques per a la mobilitat i l'emprenedoria

Els estudiants de la UPF podran comptar a partir del curs vinent amb noves beques i ajuts per estudiar a l'estranger i per dur a terme les seves activitats emprenedores. La Universitat va subscriure un conveni amb Bancaja, que preveu la creació d'un programa de beques internacionals i d'una càtedra per a joves emprene-

dors, activitats per a les quals l'entitat financera aportarà un total de 55.000 euros. L'acord va ser signat el 15 de gener a l'edifici Mercè pel rector de la UPF, Josep Joan Moreso, i el director de la Unitat de Negoci de Bancaja a Catalunya, Jordi Calsina.

L'objectiu del programa Beques Internacionals Bancaja, impulsat per l'Obra Social de l'entitat financera, és fomentar la mobilitat internacional entre els joves perquè puguin continuar els seus estudis a les universitats estrangeres amb què la UPF manté convenis a Àsia, Amèrica i Austràlia. Aquestes beques, que es convocaran per primera vegada al curs 2009-2010, comptaran amb una dotació econòmica de 30.000 euros.

Lliurat el primer premi UPFEmprèn

María de las Heras Martínez, llicenciada en Biologia per la UPF, va obtenir el primer premi UPFEmprèn, que va reconèixer el seu projecte empresarial RA (reproducció assistida), una idea de negoci que vol fer més accessible el servei de reproducció assistida a les poblacions allunyades dels grans nuclis urbans. La guanyadora va rebre el premi, dotat amb 20.000 euros, durant un acte que va tenir lloc l'11 de febrer, a l'auditori de l'edifici Mercè Rodoreda del campus de la Ciutadella.

L'acte de lliurament del guardó, creat pel Consell Social de la UPF i la Fundació Banc Sabadell, va constar de les parts següents: la inauguració a càrrec de Núria Basi, presidenta del Consell Social de la Universitat; el lliurament del premi a la guanyadora, que va rebre el guardó de mans de Conxa Olliu, directora d'Agents, Col·lectius i Banca Associada de Banc Sabadell, en representació de la Fundació Banc Sabadell; l'exposició del projecte per part de l'autora; la intervenció de Joan

Majó, director general d'Universitats, i la cloenda a càrrec de Josep Joan Moreso, rector de la UPF.

Un total de tretze projectes es van presentar en aquesta primera edició del premi, que va comptar amb un jurat presidit per Núria Basi i format tant per professors de la Universitat com per professionals del món de l'empresa i institucions del país. Durant l'acte es va anunciar la convocatòria d'UPFEmprèn 2009, per a la qual hi ha temps de presentar candidatures fins al 29 de maig d'enguany.

MARIA DE LAS HERAS MARTÍNEZ

La UPF i "la Caixa" acorden nous projectes

La UPF i "la Caixa" van subscriure un acord de col·laboració que s'estén a tots els àmbits de l'activitat universitària, amb especial èmfasi en l'àmbit social d'actuació de la UPF i en l'adequació de la Universitat a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior i de Recerca, per tal de situar-se com a institució pionera en qualitat, excel·lència i innovació a Europa.

El conveni, que va ser signat a la seu de "la Caixa" pel rector Josep Joan Moreso i pel president de "la Caixa", Isidre Fainé, té un període de vigència de dos anys i suposarà una aportació de 360.000 euros per part de "la Caixa". L'acord valora la creació d'un grup de treball per identificar i estudiar les possibilitats de col·laboració referides a les pràctiques en empreses, que passaran a formar part dels futurs plans d'estudis de les titulacions oficials.

Així mateix, el conveni preveu el desenvolupament de projectes d'adaptació i millora de l'accessibilitat a la UPF que permetin a les persones discapacitades accedir amb normalitat al campus universitari, i que es portaran a terme a través de l'Obra Social de "la Caixa".

JOSEP JOAN MORESO I ISIDRE FAINÉ

Medalla de la UPF per a nou professors

La UPF es va sumar a la celebració de les festes de Nadal amb un acte institucional, celebrat el 17 de desembre a l'auditori del campus de la Ciutadella, que enguany va versar sobre la justícia global, el tema al qual està dedicat el present curs acadèmic. En el transcurs de la celebració, en què van intervenir l'Aula de Teatre, l'Orquestra de Cambra i el Cor de la Universitat, es va lliurar la Medalla de la UPF als nou professors que han deixat d'exercir en l'últim any els càrrecs de vicerector, degà i director de centre o d'estudi, i director de departament o d'institut.

Els guardonats, que van recollir la Medalla de la UPF i el diploma acreditatiu de mans del rector Josep Joan Moreso, van ser els següents: Salvador Alsius, degà dels Estudis de Periodisme (2005-2008); Rafael Argullol, director de l'Institut Universitari de Cultura (2002-2008); Miquel Berge, degà de la Facultat d'Humanitats (2001-2008); Domènec Font, degà dels Estudis de Comunicació Audiovisual (2004-2008); i Pelegrí Viader,

vicerector de Comunitat Universitària (2005-2008).

Els altres professors distingits amb la Medalla de la UPF van ser Coloma Ballester, directora dels Estudis d'Informàtica (2004-2008); Gosta Esping Andersen, degà dels Estudis de Ciències del Treball (2001-2008); Xavier Freixas, degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales (2004-2008); i Lluís Riudor, director del Departament d'Humanitats (2005-2008).

La UPF, present a Estudia i a Futura

Per presentar la seva àmplia oferta acadèmica d'estudis de grau i de postgrau, la UPF va estar present entre el 18 i el 22 de març en les dues fires d'ensenyament: Estudia. Saló de l'Ensenyament, i Futura. Saló dels Màsters i Postgraus, celebrades a la fira de Montjuïc.

A Estudia, la UPF va difondre els dinou graus que impartirà el curs 2009-2010. Pel que fa als estudiants de primer curs, el 100% s'incorporaran a alguna titulació de grau adaptada a Bolonya, un percentatge que no assoleix cap altra universitat pública catalana. Com a novetat d'enguany, a l'estand s'hi va instal·lar una taula de billar virtual, un projecte del nou Grup de Recerca en Tecnologies Multimèdia Cognitives, del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions de la UPF.

TAULA DE BILLAR VIRTUAL

Deu investigadors aconseguixen un ICREA Acadèmia

El 18 de febrer, al Palau de la Generalitat, es van atorgar les distincions del Programa ICREA Acadèmia. Deu dels quaranta investigadors d'universitats públiques catalanes distingits per aquest programa són de la UPF que, a més, ha estat la universitat que ha aconseguit més premis entre els candidats prèviament nominats d'aquesta universitat (27). És la primera vegada que es convoca aquest ajut, que està dotat amb un total de 250.000 euros per a cadascun dels investigadors per un període de cinc anys i que atorga un significatiu impuls per continuar la recerca.

El programa reconeix l'excel·lència investigadora i la capacitat de lideratge, amb l'objectiu de motivar i de retenir els professors universitaris. Els deu investigadors ICREA Acadèmia de la UPF han estat: Vicent Caselles, Alejandro Frangi, Núria Sebastián i Xavier Serra, del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions; Francesc Posas, Rafael Maldonado, Miguel Valverde, del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut; José García Montalvo, del Departament d'Economia i Empresa; Gosta Esping, del Departament de Ciències Polítiques i Socials, i Louise McNally, del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge.

Les àrees de coneixement amb més investigadors guardonats en aquesta convocatòria han estat la de Ciències Experimentals, Tecnologies i Matemàtiques, amb nou investigadors cadascuna, tot i que la distribució ha estat molt equilibrada. El 75% dels investigadors distingits pertanyen, a parts iguals, a la UPF, la UAB i la UB, i l'altre 25% està repartit entre la resta d'universitats públiques catalanes.

AVANTATGES DE LA INDECISIÓ PER A LA CREATIVITAT

Avui en dia s'accepta que el funcionament del cervell, pel que fa a importants processos corticals tals com l'atenció o la memòria, s'explica millor per un sistema relativament aleatori de presa de decisions de les xarxes neuronals corticals que no pas per un sistema determinista causa-efecte poc flexible.

En un article publicat a *Progress in Neurobiology*, Gustavo Deco, investigador ICREA, catedràtic de la UPF i responsable del Grup de Recerca en Neurociència Computacional del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions de la UPF, conjuntament amb els professors Edmund T. Rolls (Regne Unit) i Ranulfo Romo (Mèxic), compila els avenços més recents aconseguits sobre la manera aleatòria, però altament efectiva, en què té lloc el processament neuronal al cervell.

GUSTAVO DECO

Cada procés cerebral està implicat en diferents possibilitats d'elecció i amb un cert grau d'indecisió o soroll que li atorga més plasticitat i més capacitat d'adaptació a les diferents situacions; és a dir, li confereix major creativitat. L'addició de soroll o d'incertesa es descriu matemàticament com una introducció de fluctuacions estadístiques en un sistema amb un nombre finit d'elements (les neurones).

Els principis descrits en aquest treball són importants perquè apunten a la comprensió generalitzada de la funció cerebral. Són rellevants per a la neurociència computacional perquè proporcionen un marc teòric sobre el qual poder fer simulacions i, alhora, són igualment significatius per a la neurofisiologia perquè permeten conèixer les transicions entre els possibles estats de les xarxes neuronals.

PREMI RADIOFICCIÓ EXPRESS 2008

Un relat radiofònic sobre la guerra civil va guanyar el premi RadioFicció Express 2008. Emma Rodero, profesora de la Facultat de Comunicació, ha estat una de les dues guanyadores de la III edició d'aquest guardó, que van organitzar RNE i l'Obra Social de Caja Madrid.

L'obra premiada, titulada *La guerra del silencio*, narra la història d'un nen ferit després d'un dels bombardejos de la Guerra Civil a la població de Sant Adrià de Besòs. El refugi antiaeri d'aquesta localitat, que ara està obert al públic, ocupa un lloc protagonista. L'obra serà representada a Casa Encendida, un centre social i cultural de Caja Madrid, i va ser emesa el passat 1 d'abril per RNE.

10 ANYS DE L'INFORME QUIRAL

Part de l'activitat de l'Observatori de la Comunicació Científica (OCC) dels darrers anys s'ha centrat en l'anàlisi i la reflexió del paper dels mitjans de comunicació en la transmissió de la informació sobre salut a la societat. Fruit d'aquesta reflexió i de l'esforç de molts col·laboradors ha estat l'obra *Medicina y salud en la prensa diaria. Informe Quiral 10 años*, de Vladimir de Semir i Gemma Revuelta, director i sotsdirectora de l'OCC, respectivament. L'estudi reuneix els resultats de l'anàlisi de gairebé 90.000 textos sobre salut publicats entre 1997 i 2006 als cinc diaris de més difusió de l'estat espanyol.

El llibre es va presentar públicament a l'auditori de l'Institut d'Educació Contínua de la UPF, el passat 12 de març. Després d'una anàlisi descriptiva, l'obra aprofundeix en algunes qüestions que han estat decisives al llarg del decenni, com ara l'impacte de l'expansió d'Internet en la cobertura periòdica de la salut, la influència dels mitjans en les polítiques sanitàries, la perspectiva de gènere en qüestions de salut a la premsa, l'evolució de les seccions especialitzades en el conjunt d'aquests diaris o la transmissió d'informació en clau d'humor. L'obra aprofundeix també en el paper de la premsa envers el tabac i la seva regulació i en l'evolució de la informació sobre determinades malalties, com ara la sida, el càncer o l'anorèxia.

ACTE DE PRESENTACIÓ DE L'INFORME QUIRAL

PUBLICAT UN ESTUDI HISTÒRIC DE LA PREMSA D'ANDORRA

D'ESQUERRA A DRETA: CARLES PONT, JULI MINOVES I JAUME GUILLAMET

Els professors del Departament de Comunicació Jaume Guillaumet i Carles Pont acaben de publicar el llibre *Història de la premsa andorranca. 1917-2005*, una obra que repassa l'evolució del periodisme al Principat des dels seus inicis fins als nostres dies. L'acte de presentació del llibre va tenir lloc el 4 de març, a la Biblioteca Nacional d'Andorra, i va estar presidit

pel ministre portaveu de Cultura i d'Ensenyament Superior d'Andorra, Juli Minoves, acompanyat per altres autoritats del govern andorrà.

En el seu treball, els investigadors han establert quatre grans períodes de la premsa escrita a Andorra: Premsa andorranca editada a l'exterior (1917-1937); Orígens de la premsa editada a Andorra (1952-1969); El primer diari i eclosió de publicacions (1970-1989); i El segon diari i la consolidació (1990-2005).

L'estudi, editat pel govern d'Andorra, és el resultat d'una vella aspiració de la Biblioteca Nacional andorranca. L'anàlisi de les peculiaritats demogràfiques, econòmiques i socials d'Andorra ha permès als seus autors fer una aproximació a un model específic de premsa d'aquest país.

DELATATS PEL LLENGUATGE!

El 5 de febrer, M. Teresa Turell, directora del Laboratori de Lingüística Forense de l'IULA, va impartir una conferència magistral al Col·legi de Doctors i Llicenciats de Catalunya amb el títol: "Delatats pel llenguatge. La tasca dels lingüistes com a pèrits forenses".

M. TERESA TURELL

La ponent va defensar que "un pèrit judicial lingüista pot presentar evidència lingüística de forma clara i fiable en el seu dictamen pericial i en una vista oral". Ho va il·lustrar presentant un cas d'extorsió que es va produir a Catalunya i que va ser resolt gràcies a la comparació de textos dubitats (correus electrònics) amb textos indubitats (faxos). A partir d'una bateria d'anàlisis, qualitatives i quantitatives, dutes a terme per la lingüística forense, el Forensiclub va poder provar que ambdós tipus de textos havien estat escrits per la mateixa persona.

A més, es van presentar diversos casos reals d'assassinat resolts gràcies a la participació de la lingüística forense. Un primer cas per l'evidència lingüística d'una gravació oral, i un l'altre cas a través de l'anàlisi dels missatges SMS. Atès que el llenguatge humà proporciona informació oral i escrita diversa, aquesta evidència lingüística pot ajudar els jutges i els magistrats a entendre què diu exactament un text oral o escrit i qui n'és l'autor.

LOOPMASH: UN NOU CONCEPTE MUSICAL

L'instrument musical LoopMash és el resultat d'un projecte del Grup de Recerca en Tecnologia Musical (GTM) de la UPF, realitzat en col·laboració amb Steinberg Media Technologies i Yamaha, i s'acaba de llançar al mercat com una nova i potent eina creativa per tractar el material sonor.

LoopMash és un innovador concepte d'instrument musical que sorgeix d'un projecte de recerca que ha estudiat la manipulació dels sons seguint un procés que s'anomena "mosaicing". Aquesta tècnica recicla fragments sonors i els reutilitza mitjançant sofisticades eines de càlcul.

El procés consisteix, en primer lloc, a extraure automàticament retalls de diferents materials musicals, per després passar a analitzar les seves similituds i, reorganitzats, compondre finalment una peça musical completament nova a partir de les anteriors.

El projecte de recerca i el desenvolupament del prototip que ha donat lloc a LoopMash ha estat portat a terme per Maarten de Boer i Fokke de Jong, investigadors del GTM.

MAARTEN DE BOER

ANTONI CASTELLS ASSISTEIX A LA JORNADA DE SIMULACIÓ

La Facultat de Comunicació va celebrar el 12 de març la setzena edició de la Jornada de Simulació a l'auditori del nou campus de la Comunicació - Poblenou. L'acte va ser presentat pel director dels ensenyaments de Periodisme, Salvador Alsius, i va tenir com a convidat el conseller d'Economia i Finances de la Generalitat, Antoni Castells. A la Jornada també hi va assistir el degà de la Facultat de Comunicació, Josep Maria Casasús, així com nombrosos professors de la llicenciatura en Periodisme.

Des del primer moment, el conseller Castells es va mostrar obert a respondre qualsevol tipus de pregunta plantejada pels estudiants. Per aquest motiu, els futurs periodistes hi van participar activament, formulant-li qüestions de tota mena i sobretot de l'actualitat econòmica com, per exemple, el finançament de la universitat pública. Els estudiants, repartits en grups, van simular treballar en un mitjà o empresa de comunicació real (gabinets, agències, televisió, ràdio, premsa escrita i Internet), i van portar a terme les tasques periodístiques pròpies de cadascun d'aquests àmbits.

ANTONI CASTELLS, JOSEP M. CASASÚS I SALVADOR ALSIUS.

ESCOLAB, AL CAMPUS DE LA COMUNICACIÓ - POBLENOU

Per tercer any consecutiu, l'Escola Superior Politècnica de la UPF ha organitzat, en el marc d'Escolab, dues sessions per mostrar la recerca que estan duent a terme diversos grups del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions, amb l'objectiu de despertar l'esperit investigador entre els més joves. Enguany, els visitants han tingut l'oportunitat de conèixer les recentment inaugurades instal·lacions del nou campus de la Comunicació - Poblenou.

Les dues jornades, del 4 de març i de l'1 d'abril, han aplegat 160 alumnes de batxillerat i d'ESO i van estar coordinades pels professors de l'ESUP Lluís Garrido i Vanesa Daza. Els participants van ser testimonis que les tecnologies estan adquirint cada cop més ressò en la vida quotidiana de les persones i que obren possibilitats quasi infinites com a professió de futur.

El programa d'activitats va incloure, en primer lloc, una breu presentació introductòria sobre l'Escola, i tot seguit es van poder veure algunes de les activitats que es duen a terme al Departament, com ara les de Yahoo! Research Barcelona, membres del qual van mostrar la metodologia que s'utilitza per construir potents motors de cerca a Internet; o del Grup de Recerca en Imatge Computacional i Tecnologies de Simulació en Biomedicina que els va parlar de les simulacions de fenòmens electrofisiològics i la seva utilitat per a la medicina i la cirurgia del futur, entre d'altres.

Seguidament, gràcies a la col·laboració del personal del CRAI, repartit en set grups reduïts, els alumnes van fer una visita guiada pels edificis Tallers i La Fàbrica, en el qual hi ha ubicat el CRAI, a més d'una visita a les instal·lacions de diversos grups de recerca del Departament de Tecnologies de la Informació i les Comunicacions i de l'Institut Universitari de l'Audiovisual.

BARCELONA 3D, UNA CIUTAT VIRTUAL

El projecte preveu texturitzar els 120.000 edificis de la ciutat i uns 250 edificis singulars amb una fidelitat de les imatges que permetrà aplicacions professionals en el camp de l'urbanisme, l'arquitectura, la prevenció de sinistres o la indústria del cinema. Barcelona 3D permet visualitzar la ciutat en tres dimensions des de qualsevol ordinador i, fins i tot, passejar virtualment per determinades zones. Aquesta iniciativa es va presentar al Saló Globalgeo de Fira de Barcelona i és una activitat que està duent a terme el Centre d'Innovació Barcelona Media amb l'Institut Municipal d'Informàtica de Barcelona de l'Ajuntament de Barcelona.

DANIEL CASSANY, SOCI D'HONOR DE LA UNIÓ DE CORRECTORS

El 28 de febrer va tenir lloc l'acte de nomenament de Daniel Cassany, professor titular d'Anàlisi del Discurs en llengua catalana del Departament de Traducció i ciències del Llenguatge de la UPF, com a soci d'honor de la Unió de Correctors (UniCo), en reconeixement de la seva trajectòria professional, en el decurs de la tercera assemblea de socis que d'aquesta entitat va celebrar a l'Ateneu Barcelonès.

Cassany ha publicat una desena de llibres sobre comunicació escrita i ensenyament de la llengua, en català, castellà i portuguès, entre els quals destaquen *Descriure l'escriure* (1988), *Reparar l'escriptura* (1993), *Construir l'escriptura* (1999), *Darrere les línies* (2006), *Taller de textos* (2006) i *Afilar el portallapis* (2007). L'any 2008 va guanyar la primera edició del premi que atorga la càtedra Telémaco amb l'objectiu de promoure els treballs científics sobre l'experiència i la importància de la lectura, l'escriptura i el desenvolupament de l'hàbit de llegir i escriure, a tots els nivells educatius.

DANIEL CASSANY

CREACIÓ DE L'EMPRESA REACTABLE SYSTEMS

El 25 de febrer, els emprenedors Sergi Jordà, Günter Geiger, Martin Kaltenbrunner, Marcos Alonso i Xavier Serra, tots ells membres del Grup de Recerca en Tecnologia Musical (GTM) de la UPF, conjuntament amb la mateixa UPF, que hi participa amb un 8% del capital social d'aquesta empresa derivada o *spin-off*, van signar el pacte de socis per iniciar els tràmits de creació de Reactable Systems, S.L.

Des del primer moment Reactable Systems, S.L. ha comptat amb el suport de la UPF Business Shuttle, unitat de suport creada el 2006 per fomentar la creació d'empreses basades en el coneixement així com també empreses de base tecnològica. L'equip emprenedor de la tercera *spin-off* de la UPF està format per membres del GTM, un grup d'investigadors enginyers que han estat treballant en el projecte als darrers cinc anys i que són especialistes en els àmbits de la música digital i de les possibilitats d'interacció amb les noves tecnologies.

La nova empresa neix amb l'objectiu de redefinir la interacció persona-ordinador convencional i de competir al més alt nivell internacional, desenvolupant tecnologies i productes d'interacció destinats a l'oci, el foment de la creativitat i la transmissió de cultura i de coneixement a partir de la creació musical.

LES HUMANITATS I LES CIÈNCIES SOCIALS, PRESENTS A L'E-CIÈNCIA

El 6 de febrer, la UPF va celebrar al campus de la Ciutadella la Jornada CLARIN-CAT (Common Language Resources and Technology Infrastructure), un acte que va aplegar més de 70 investigadors en humanitats i ciències socials al voltant de la creació d'infraestructures que facilitin l'ús de la tecnologia per tal d'incrementar i millorar la recerca d'excel·lència dins els àmbits de les humanitats i de les ciències socials.

Si bé l'e-ciència semblava relegada a les tradicionalment anomenades "ciències pures", disciplines generalment de caràcter merament experimental, el projecte europeu CLARIN significa un important impuls perquè àmbits del coneixement suposadament allunyats de la tecnologia d'avantguarda, com les humanitats i les ciències socials, entrin de ple en l'e-ciència i en les tecnologies del futur.

En el context d'aquest projecte internacional, la UPF i el Departament d'Innovació, Universitats i Empresa (DIUE) de la Generalitat de Catalunya han signat un conveni per construir un demostrador català, el programari CLARIN-CAT, coordinat per Núria Bel, investigadora de l'IULA i professora del Departament de Traducció i Ciències del Llenguatge, que té com a objectiu principal integrar recursos i tecnologia en i per a la llengua catalana, en la nova infraestructura europea i des del seu desplegament inicial.

ELS EMPRENEDORS
DE REACTABLE SYSTEMS, S.L.

CLAUS PER ENTENDRE L'ORIGEN DELS CONFLICTES ARMATS ACTUALS

L'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens Vives (IUHJV) va impartir el seminari Les Arrels Històriques dels Conflictes Armats Actuals, amb el qual va voler oferir una visió general dels conflictes armats més importants de l'actualitat i analitzar el seu origen històric. El seminari, que es va allargar entre els mesos de gener i març, va constar de sis sessions, i va comptar amb el suport tant de l'Oficina de Promoció de la Pau i dels Drets Humans de la Generalitat de Catalunya com del Departament d'Humanitats i del Consell Social de la UPF.

L'acte inaugural, que va tenir lloc el 13 de gener a l'auditori del campus de la Ciutadella, va estar presidit pel rector Josep Joan Moreso, i hi van ser presents Josep Vendrell, secretari de Relacions Institucionals i Participació del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat; Joaquim Albareda, director de l'IUHJV, i l'historiador Enric Prat, coordinador del seminari. Tot just després de la presentació, va tenir lloc la conferència inaugural, titulada "Global insurgency and counterinsurgency", que va pronunciar Mark Duffield, professor de Polítiques del Desenvolupament de la Universitat de Bristol.

MERCÈ RENOM, JAUME TORRAS I GEORGES CORM, EN LA SESSIÓ SOBRE PALESTINA

Les cinc sessions restants, amb els corresponents ponents, van ser les següents: "El conflicte de Txetxènia", a càrrec de Carlos Taibo, professor de Ciència Política de la UAM (27 de gener); "The Palestine-Israel conflict", impartida per Georges Corm, historiador i exministre de finances del Líban (3 de febrer); "Els conflictes sahelians: de Mauritània i Sudan. Anàlisi d'estructures estatals inviables", a càrrec de Ferran Iniesta, professor d'Història d'Àfrica de la UB (10 de febrer). "El conflicte de Colòmbia", i "The Afghanistan conflict. Towards an Understanding of the Twenty-Years of Afghan War (1989-2009) and America's Unipolar Moment", van ser les dues darreres sessions (24 de febrer i 24 de març), que van anar a càrrec de María Luisa Rodríguez Peñaranda i de Marc W. Herold, professors de les universitats Externado de Colòmbia i New Hampshire (Estats Units), respectivament.

LA RENOVACIÓ DELS ÒRGANS CONSTITUCIONALS, A DEBAT

L'Àrea de Dret Constitucional del Departament de Dret va organitzar el 12 de desembre una taula rodona sobre "La renovació dels òrgans constitucionals de garantia: el Consell General del Poder Judicial i el Tribunal Constitucional", en què van participar destacats polítics i experts en la matèria. Els membres de la taula rodona van ser els següents: Soraya Sáenz de Santamaría i José Antonio Alonso, portaveus dels grups parlamentaris Popular i Socialista del Congrés dels Diputats, respectivament; Margarita Uria, exdiputada del Partit Nacionalista Basc i vocal del Consell General del Poder Judicial; i els catedràtics de Dret Constitucional Enoch Albertí (UB), Marc Carrillo (UPF) i Alex Saiz Arnaiz (UPF).

A la taula rodona es van debatre diversos aspectes d'interès referits al mode de designació dels integrants dels principals òrgans constitucionals de garantia: el Consell General del Poder Judicial i el Tribunal Constitucional. En particular, alguns dels temes que s'hi van tractar van ser la participació del Congrés dels Diputats i del Senat en l'elecció dels integrants d'aquests òrgans; les condicions que haurien de reunir els candidats a formar-ne part; la pràctica espanyola en comparació amb altres països, o l'oportunitat i conveniència d'algunes reformes legislatives i constitucionals.

LA UPF ELABORA UN CENS DELS ESPANYOLS DEPORTATS

El 29 de gener es va fer públic el cens de deportats republicans espanyols als camps nazis, el recompte més complet que s'ha fet fins ara. Alfons Aragoneses, investigador del Departament de Dret de la UPF, ha dirigit aquest rigorós treball, que ha estat promogut conjuntament per la UPF, el Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya i l'Amical Mauthausen.

L'objectiu del projecte és recuperar la memòria històrica com a prova irrefutable de la persecució que van patir milers de deportats espanyols als camps de concentració i extermini nazi.

El cens s'eleva a 8.964 deportats republicans espanyols. La base de dades, fruit d'una investigació iniciada el 2007, afegeix 450 noms inèdits fins ara i reconstrueix l'itinerari de la deportació republicana al III Reich.

Una de les principals conclusions del treball és que el 59% dels deportats espanyols van morir als camps de concentració, i que la majoria dels deportats procedien de Catalunya (22%), d'Andalusia (19%) i d'Aragó (12%).

El cens de republicans espanyols deportats no és un document tancat, sinó una eina viva, que s'anirà ampliant. En el futur s'hi afegiran més dades: concretament es farà una recerca en els arxius de camps de refugiats francesos.

UN EXPRES DE GUANTÁNAMO EXPLICA LA SEVA EXPERIÈNCIA

Lahcen Ikassrien, pres al centre de reclusió nord-americà de Guantánamo entre el febrer del 2002 i el juliol del 2005, va ser el protagonista del col·loqui "Justícia global contra barbàrie. Testimoni d'una reclusió a Guantánamo", que va tenir lloc el 13 de gener a la sala de graus Albert Calsamiglia del campus de la Ciutadella. El col·loqui, organitzat per la càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals i el Centre d'Estudis sobre Moviments Socials de la UPF, juntament amb Amnistia Internacional, es va emmarcar en el programa d'activitats que aquest curs organitza la Universitat al voltant de la justícia global.

L'acte va estar presidit pel professor de Filosofia del Dret i assessor per a les Polítiques Socials i la Cooperació de la UPF, Josep Maria Vilajosana. La presentació va anar a càrrec de Francisco Fernández Buey, catedràtic de Filosofia del Dret, Moral i Política i coordinador de la càtedra UNESCO d'Estudis Interculturals de la UPF, i de Francesc Quintana Rubio, membre del Grup d'Amnistia Internacional de Barcelona.

Lahcen Ikassrien, de nacionalitat marroquina i resident durant uns quants anys a Espanya, va explicar com va ser el seu pas per Guantánamo, detallant els interrogatoris i tortures a què va ser sotmès.

IMPORTANTS TROBALLES FENÍCIES AL LÍBAN

L'equip del Laboratori d'Arqueologia del Departament d'Humanitats de la UPF, sota la direcció de M. Eugènia Aubet, catedràtica de la UPF i investigadora principal del projecte "Necròpoli de Tir-Al Bass", conjuntament amb arqueòlegs libanesos, han identificat més d'un centenar d'urnes funeràries, de 50 centímetres de fondària, tancades hermèticament, amb ossos calcinats al seu interior i disperses en una superfície de 300 metres quadrats, destinades a albergar-hi els cossos incinerats dels difunts.

RESTES ARQUEOLÒGIQUES DE TIR-AL BASS

Aquesta important troballa s'afegeix al descobriment d'altres enterraments, també d'incineració, efectuats durant les campanyes d'excavació precedents (1997, 2002 i 2004). La importància i la magnitud de les restes arqueològiques situen la necròpoli de Tir-Al Bass en un dels centres de culte funerari fenici més importants i millor coneguts de la Mediterrània Oriental. S'estima que la necròpoli correspon als segles IX-VI a. C.

L'any 1997, per sol·licitud de la Direcció General d'Antiguitat del Líban, van començar les excavacions arqueològiques a càrrec d'investigadors de la UPF en aquest assentament arqueològic de la ciutat de Tir.

CONSTITUCIONS CATALANES ALS INICIS DEL SEGLE XVIII

EDUARD MARTÍ

En el marc de la concessió de les beques de recerca Ernest Lluch, el 16 de desembre, va tenir lloc a l'auditori del Museu d'Història Contemporània, la presentació del llibre *La Conferència dels Tres Comuns (1697-1714). Una institució decisiva en la política catalana*, d'Eduard Martí, investigador de l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens Vives i guanyador de la III Beca de Recerca Ernest Lluch (2006).

La Conferència dels Tres Comuns: Consell de Cent, Diputació de Catalunya i Braç Militar, va jugar un paper decisiu en el difícil context de la Guerra de Successió. Durant el període que va des de la mort de Carles II (1700) fins a la fi de la Guerra de Successió (1714), la Conferència va assolir un paper fonamental en la defensa dels drets catalans davant les transgressions dels monarques.

En la seva obra, Eduard Martí comenta que “el ferm posicionament de la Conferència en la defensa de les Constitucions de Catalunya va ser el millor antídoto contra les dèries absolutistes de Felip V i Carles III, l'arxiduc. L'èxit que tingueren s'explica, però, per la flexibilitat i adaptabilitat del seu funcionament intern a les circumstàncies canviants i per presència al seu si d'un grup dirigent d'ampli abast social, que incloïa també importants membres del'elit mercantil”.

“TENEN ELS JUTGES DRET DE VAGA?”

Dues setmanes abans de la jornada de vaga dels jutges de l'estat espanyol, que va transcórrer el 18 de febrer, el Departament de Dret de la UPF va organitzar la taula rodona “Tenen els jutges dret de vaga?”. L'acte, celebrat el 4 de febrer a la sala de graus Albert Calsamiglia de l'edifici Roger de Llúria, va ser presentat pel rector de la UPF, Josep Joan Moreso.

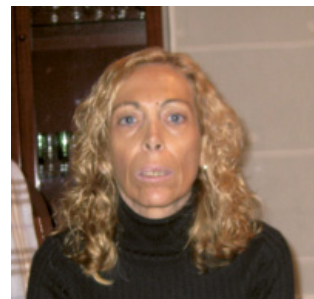
A la taula rodona, que va debatre temes com ara la titularitat del dret de vaga, el paper dels jutges dins de la societat o els límits al seu exercici professional, hi van intervenir Pascual Ortuño, magistrat i director general de Dret i Entitats Jurídiques del Govern de la Generalitat; Luis Rodríguez, magistrat del Jutjat Mercantil núm. 4 de Barcelona; i els professors de la UPF Jorge Malem i Julia López, catedràtics de Filosofia del Dret i de Dret del Treball i de la Seguretat Social, respectivament. El moderador va ser Àlex Saiz, catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat.

LA DOMINACIÓ ESPANYOLA A LES FILIPINES

Glòria Cano, professora investigadora del Departament d'Humanitats, és l'autora d'un treball publicat al *Journal of Southeast Asian Studies* que ha suscitat un gran interès entre els historiadors i ha estat un dels tres treballs més llegits l'any 2008 d'aquesta revista que edita Cambridge University Press.

El treball contrasta la visió dels dos darrers governs colonials de les Filipines, l'espanyol i el nord-americà. L'autora ha estudiat els trenta darrers anys del règim colonial espanyol, un sistema que va intentar seguir el model colonial britànic i que va fomentar algunes reformes que, com afirma Cano, “foren implantades a l'arxipèlag tard i malament, com ja va dir el republicà Emili Junoy”.

Un dels aspectes més significatius que aporta el treball correspon a l'estudi del moment en què un nou govern colonial, el nord-americà, va decidir ocupar les Filipines. Aquest Estat va construir el discurs colonial paradigmàtic que ha romàs vigent fins als nostres dies. Durant molt de temps es va imposar aquesta història de vencedors que l'autora ha qüestionat emprant la bibliografia espanyola negligida pels nord-americans, i sobretot amb documents i cartes personals escrits pels oficials nord-americans, vertaders artífexs de la construcció de la llegenda negra del règim colonial espanyol a les Filipines.

GLÒRIA CANO

LA IV JORNADA ERNEST LLUCH DEBAT LA DESIGUALTAT MUNDIAL

La desigualtat en el món va ser l'eix de la IV Jornada Ernest Lluch de Ciències Polítiques i Socials, que van organitzar conjuntament la Facultat de Ciències Polítiques i Socials de la UPF i la Fundació Ernest Lluch. La Jornada, sota el títol “Un món desigual. Les institucions davant dels desequilibris globals”, va tenir lloc el 16 de febrer a l'auditori del campus de la Ciutadella. El debat, amb la participació de reconeguts acadèmics i analistes, va girar al voltant dels desequilibris globals i del paper que hi juguen les institucions internacionals i les organitzacions no governamentals pel desenvolupament.

Joaquim Llach, director-gerent de la Fundació Ernest Lluch, i Jordi Guiu, degà de la Facultat de Ciències Polítiques i Socials, van donar la benvinguda als assistents. Seguidament, van tenir lloc dues conferències, “Drets humans i desigualtats humanes” i “Desigualtat i pobresa. Entre

D'ESQUERRA A DRETA: JOAN BENACH, CATERINA GARCÍA, JOSÉ ANTONIO SANAHUJA I DANIEL GÓMEZ

Washington, Westfàlia i Cosmòpolis”, que van pronunciar, respectivament, Lluís Maria de Puig, president de l'Assemblea del Consell d'Europa i vicepresident de la Fundació Ernest Lluch, i José Antonio Sanahuja, professor de Relacions Internacionals de la Universitat Complutense de Madrid (UCM).

Després d'una pausa, va engegar la segona part de la Jornada, que va consistir en una taula rodona, moderada per Caterina García, professora de Relacions Internacionals del Departament de Dret de la Universitat. Hi van participar Joan Benach, professor del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut i investigador del grup de recerca Desigualtats en Salut de la UPF; Daniel Gómez, investigador de l'Observatori del Deute de la Globalització de la càtedra UNESCO de Sostenibilitat de la UPC, i José Antonio Sanahuja, professor de Relacions Internacionals de la UCM.

UNA MANERA LÚDICA D'ENCARAR EL FUTUR

Iolanda Santiveri Llinàs, estudiant de quart curs d'Administració i Direcció d'Empreses de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales, va participar del 27 de febrer a l'1 de març en el Fòrum Internacional de Negocis per a Estudiants de Deloitte, que va tenir lloc a Lausanne (Suïssa). Després de superar un acurat procés de selecció (va ser una de les sis persones escollides d'entre les prop de 300 sol·licituds presentades a tota Espanya), Iolanda Santiveri va poder gaudir d'un atapeït programa d'activitats formatives i lúdiques, entre elles la resolució d'un cas de negoci i un altre de consultoria.

D'entre milers de peticions, finalment van ser un total de 63 joves d'arreu del món els escollits per prendre-hi part, estudiants de darrer curs de grau o de màster. Els participants van poder treballar en el marc de l'Institut Internacional per al Desenvolupament de Directius (IMD) de Lausanne, i durant la seva estada van tenir l'assessorament constant dels professionals de la consultoria Deloitte. L'objectiu final del Fòrum va ser la millora i aprofundiment de les habilitats i aptituds necessàries per afrontar els futurs reptes professionals.

XX JORNADES CATALANES DE DRET SOCIAL

Sota el lema “La Seguretat Social en continu canvi: una anàlisi jurisprudencial”, l'Escola Universitària de Relacions Laborals de la UPF i l'Associació Catalana de Iuslaboralistes van organitzar les XX Jornades Catalanes de Dret Social, que van transcórrer a l'auditori del campus de la Ciutadella els dies 5 i 6 de març. La inauguració, que va tenir lloc el 5 de març, va incloure la conferència “Las relaciones de trabajo y Seguridad Social: una relación compleja”, a càrrec de Raimundo Aragón, director general de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

Els ponents de les Jornades van ser en la seva totalitat magistrats del Tribunal Suprem, mentre que acadèmics de diverses universitats espanyoles hi van participar com a contraponents. La finalitat de la trobada, que va comptar amb la col·laboració del Consell General del Poder Judicial, va ser analitzar fins a quin punt el conjunt de la jurisprudència relativa a les prestacions de la Seguretat Social es veurà afectada pels darrers canvis legislatius que han afectat aquest àmbit.

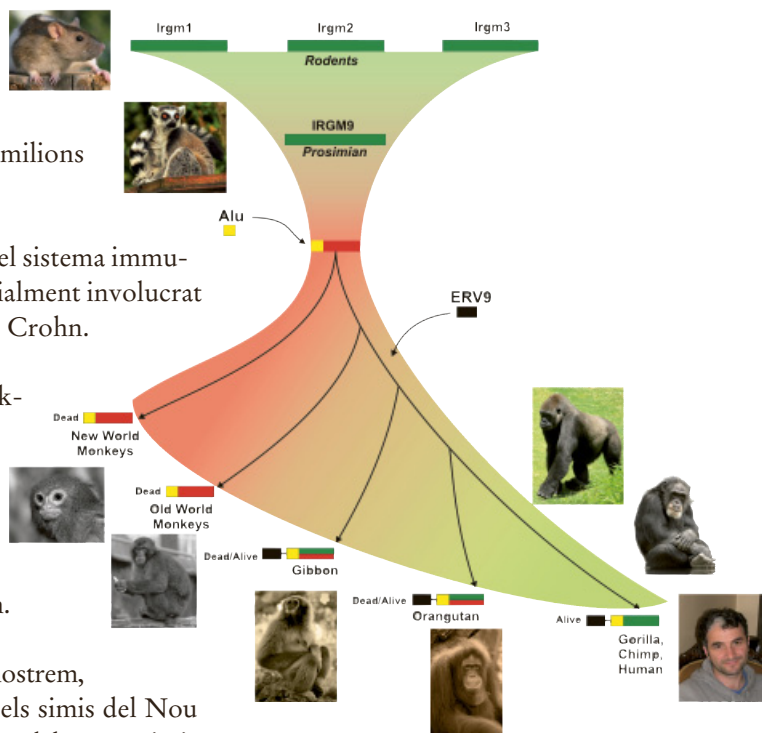
IDENTIFICAT UN GEN QUE HAVIA ESTAT SILENCIAT

Un treball, publicat el 6 de març a la revista d'accés obert *Public Library of Science (PLoS) Genetics*, mostra una troballa sorprenent: un gen que havia estat silenciats durant molt de temps va tornar a ser funcional en el decurs de l'evolució dels grans simis, entre ells els humans, fa uns vint milions d'anys.

Avui en dia, aquest gen —conegut com *IRMG*— intervé en el sistema immunitològic humà i té gran interès mèdic perquè es troba potencialment involucrat en un important trastorn inflamatori digestiu: la malaltia de Crohn.

La recerca ha estat feta per l'investigador Cemalettin Bekpen i ha estat dirigida per Evan Eichler (Universitat de Washington, Seattle, EUA), conjuntament amb un equip d'investigadors, entre els quals hi ha Tomàs Marquès i Bonet, coautor del treball, investigador de l'Institut de Biologia Evolutiva (UPF-CSIC) que actualment es troba fent una estada postdoctoral a la Universitat de Washington.

Tomàs Marquès i Bonet ha destacat que “en aquest estudi demostrem, per primera vegada, la mort del gen en l'antecessor comú dels simis del Nou Món i del Vell Món, i la seva posterior resurrecció en el llinatge dels grans simis i humans. En ser un gen lligat al nostre sistema de combat contra patògens, podem especular sobre les possibles repercussions que aquest gen ha tingut en l'expansió cap a nous territoris, o en la seva relació amb determinades malalties. Un altre cop, la genètica ens ensenya un magnífic exemple de plasticitat i d'adaptació a l'entorn.”

JORDI VILLÀ I FREIXA

PRIMERA ESCOLA D'INFORMÀTICA BIOMÈDICA DE BARCELONA

Al febrer es va dur a terme, amb un notable èxit d'assistència i compliment d'objectius, la primera Escola d'Informàtica Biomèdica de Barcelona, promoguda des de la Unitat de Recerca en Informàtica Biomèdica (GRIB) i organitzada en col·laboració amb els projectes europeus del 6è. Programa Marc: BioBridge i QosCosGrid, i amb la xarxa d'excel·lència del 7è. Programa Marc de la Unió Europea: Virtual Physiological Human (VPH), així com l'Institut Nacional de Bioinformàtica (INB).

Jordi Villà i Freixa, professor del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut i coordinador del màster oficial en Bioinformàtica per a les Ciències de la Salut de la Universitat, ha estat el responsable d'aquesta activitat, que ha comptat amb la participació de 35 alumnes de postgrau, setze dels quals van provenir de la UPF i dinou, d'altres institucions acadèmiques.

L'Escola va consistir en una innovadora fórmula que va combinar la presència de tretze ponents experts en el camp de la bioinformàtica, que van conduir conferències plenàries i tutorials, seguides de sessions de treball en grups en què els alumnes van aplicar alguns dels coneixements adquirits durant les sessions matinals que es van aplicar a exemples d'interès biomèdic, com ara la isquèmia i la reperfusió coronària en cèl·lules del teixit muscular cardíac; la malaltia pulmonar obstructiva crònica i la fibrosi quística.

RECUPERAT EL PRIMER GEN D'UN NEANDERTAL

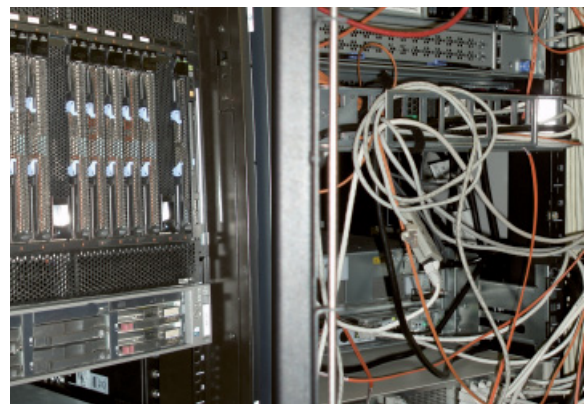
Un estudi paleogenètic dirigit per Carles Lalueza-Fox, amb la col·laboració de Jaume Bertranpetit, investigadors de l'Institut de Biologia Evolutiva (UPF-CSIC), conjuntament amb l'equip de científics del projecte El Sidrón (Astúries), mostra per primera vegada que el grup sanguini de dos Neandertals masculins que van viure fa més de 43.000 en aquell jaciment eren del grup 0.

La recerca s'ha publicat al *BMC Evolutionary Biology* i ha revelat que aquest primer gen recuperat en Neandertals podria estar associat a la resistència a determinades malalties. Per tant, l'estudi de l'evolució dels grups sanguinis en espècies fòssils és de gran ajuda per comprendre quines han estat les forces selectives que han modelat l'evolució dels homínids i ajuda a determinar la seva relació amb determinats agents patògens del passat.

El conegut com a "protocol d'extracció neta" és una metodologia única, i marca un abans i un després en els mètodes d'excavació arqueopaleontològica. Amb aquesta metodologia a El Sidrón s'ha obtingut una extracció d'ossos fòssils neta, és a dir, lliure de tota contaminació amb ADN modern. La contaminació per ADN humà modern (per exemple, el dels excavadors i investigadors) és un dels grans problemes que limiten la fiabilitat dels estudis d'ADN antic.

INVERSIÓ EN UN SISTEMA DE COMPUTACIÓ D'ALTES PRESTACIONS

La UPF ha posat en funcionament un nou sistema de computació d'altres prestacions (clúster) en el qual ha invertit al voltant de 150.000 euros. El sistema està ubicat al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB). Aquesta tecnologia d'última generació prestarà serveis als equips de recerca de l'Institut de Biologia Evolutiva (IBE) de la UPF-CSIC i serà administrada pel Grup de Suport Tecnològic a Projectes de Recerca del Servei d'Informàtica de la UPF.

EL CLÚSTER DE L'IBE

Segons que ha manifestat Arcadi Navarro, investigador ICREA de la UPF i vicedirector de l'IBE: "El nou sistema de computació ens permetrà comparar regions genòmiques entre espècies i entre individus; fer simulacions de la dinàmica de les variacions genètiques dins la població; estudiar patrons de migració de poblacions humanes, així com l'anàlisi simultani de molts genomes complets."

De les diverses tecnologies actualment disponibles, els investigadors de l'IBE han optat per aquesta, que és similar a la que utilitza el superordinador Mare-Nostrum. El clúster està format per moderns servidors del tipus Blade d'IBM, dissenyats per reduir l'espai de cablejat i simplificar-me l'explotació. En el cas de la UPF, se'ls ha equipat amb programari lliure.

UN FACTOR GENÈTIC, RESPONSABLE DE LA PSORIASI

Un estudi, publicat el gener a l'edició en línia de la revista *Nature Genetics*, mostra la importància dels gens LCE3B i LCE3C en la correcta formació de l'epidermis i demostra que la seva absència contribueix en més del 20% al risc de desenvolupar psoriasi, una malaltia inflamatòria crònica de la pell, i es converteix en el principal factor genètic conegut, a banda dels antígens d'histocompatibilitat humans (HLA). Els investigadors han estudiat més de 2.500 mostres d'individus d'Espanya, Holanda, Itàlia i Estats Units.

El projecte, dirigit per Xavier Estivill, coordinador del Programa Gens i Malaltia del Centre de Regulació Genòmica, centre de recerca adscrit a la UPF, ha demostrat que aquests gens, que formen part d'una organització complexa de gens en el cromosoma 1 humà (complex genètic de diferenciació epidèrmica), s'expressen en la pell lesionada dels malalts de psoriasi, i assenyalen una regulació anòmala en l'expressió de les proteïnes que tenen un paper clau durant el procés de creixement de l'epidermis.

VIDA REAL, VIDA ARTIFICIAL

RICARD V. SOLÉ

L'ús d'ordinadors per simular els sistemes biològics ha introduït la possibilitat d'imitar el comportament de cèl·lules i organismes, fins i tot d'explorar la seva pròpia evolució.

Ricard V. Solé, professor de recerca ICREA a la UPF i cap del Laboratori de Sistemes Complexos del GRIB (UPF-IMIM), va ser convidat a impartir la primera de les conferències del cicle Ciència i Ciutadania, organitzades per l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP), conjuntament amb la Fundació "la Caixa", amb el suport del Comissionat per a Universitats i Recerca. La ponència va versar sobre bioinformàtica: "Darwin entre les màquines: vida real, vida artificial", i va tenir lloc el 20 de gener al CosmoCaixa.

Ricard V. Solé ha estat capaç de simular vida artificial i a partir d'aquí s'ha formulat preguntes fonamentals sobre la naturalesa d'allò que està viu. Entre d'altres qüestions, li ha permès apropar-se a l'origen de la vida; al desenvolupament de formes complexes; al paper que juguen els virus i altres microorganismes; a la possibilitat de sintetitzar cèl·lules artificials i, fins i tot, al desenvolupament de sistemes intel·ligents.

ELEVADA INSERCIÓ LABORAL DELS ESTUDIS EN BIOMEDICINA

El passat 12 de gener, al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB), l'itinerari d'Indústria de la llicenciatura en Biologia i del màster en Indústria Farmacèutica i Biotecnològica de la UPF va fer balanç de les seves sis promocions, en el decurs de la I Trobada amb Entitats Col·laboradores UPF. De les dades que es van presentar destaca l'elevada inserció laboral dels alumnes de l'itinerari d'Indústria. Actualment, el 51% treballa en empreses relacionades amb la indústria sanitària, mentre que un 42% està desenvolupant la seva tesi doctoral. El 7% restant està ocupat en empreses d'altres sectors o cercant feina.

La trobada va continuar amb la intervenció dels tres professors responsables de l'itinerari d'Indústria Sanitària, que van aportar diferents perspectives sobre els continguts de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior, tant pel que fa als continguts teòrics com a les pràctiques en empreses i la projecció professional dels estudiants.

NOU CENTRE D'INVESTIGACIÓ EN SALUT LABORAL

L'acte de presentació del nou Centre d'Investigació en Salut Laboral (CISAL) va tenir lloc el 17 de febrer a l'auditori del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB). L'acte inaugural va incloure una conferència a càrrec d'Eusebio Rial, director de l'Observatori Europeu de Riscos de l'Agència Europea per a la Seguretat i la Salut en el Treball, que va pronunciar la ponència "Investigació i transferència en seguretat i salut en el treball: prioritats des d'una perspectiva europea".

El CISAL s'ha creat arran d'un conveni entre la UPF, Corporación Mutua i l'Institut Sindical del Treball, l'Ambient i la Salut (ISTAS). Estarà dirigit per Fernando García Benavides, professor del Departament de Ciències Experimentals i de la Salut de la UPF, amb l'objectiu principal d'esdevenir un centre de referència nacional i internacional en aquesta matèria tant per als treballadors com per a les empreses.

L'activitat investigadora del nou centre se centrarà en els temes de major importància per a la salut laboral, ja sigui per la seva magnitud o gravetat o pel seu impacte econòmic i social, i es dividirà en les àrees següents: les condicions de treball, les desigualtats en la salut laboral, els danys a la salut i les polítiques de seguretat i la salut en el treball.

ACTE DE PRESENTACIÓ DEL CISAL

PREMI

a la iniciativa i a la
Capacitat Empresarial

UPF

EMPRÈN

OBJECTE

Projectes d'empresa
o idees de negoci

DESTINATARIS

Estudiants i graduats
de la UPF

DOTACIÓ: 20.000 euros

**DATA LÍMIT DE PRESENTACIÓ
DE CANDIDATURES**

29 de maig del 2009

BASES

www.upf.edu/consellsocial

ORGANITZA

**UNIVERSITAT
POMPEU FABRA**
Consell Social

PATROCINA

**Fundació
BancSabadell**

ENTREVISTA A TOMÀS MARQUÈS I BONET

INVESTIGADOR DE L'INSTITUT DE BIOLOGIA EVOLUTIVA (UPF-CSIC)

“L'home no ve del ximpanzé”

Tomàs Marquès i Bonet és doctor en Biologia per la Universitat Pompeu Fabra i investigador de l'Institut de Biologia Evolutiva (UPF-CSIC). Actualment està fent una estada postdoctoral a la Universitat de Washington (Seattle, EUA), sota la direcció del Dr. Evan Eichler, amb una beca Marie Curie de la UE. Encara que es va especialitzar en zoologia, actualment el seu interès en recerca se centra en l'evolució genòmica en primats no humans.

● Què el va empenyer a anar als Estats Units i com valora l'experiència?

Donada l'extrema competència en el nostre sector (biologia i genètica), és força normal que quan acabem el doctorat, els biòlegs ens veiem empesos a marxar a fora per formar-nos com més bé millor en els millors laboratoris, sigui on sigui. De moment, la meua experiència aquí està sent immillorable. Estic en un grup magnífic, en el qual aprenc moltíssim.

● Quina ha estat la recerca més rellevant que ha dut a terme recentment? Sens dubte, l'estudi de l'evolució de les duplicacions segmentals en quatre espècies de primats (incloent-hi els humans) ha estat la feina més rellevant. En aquest treball, publicat a *Nature* el febrer passat, hi he invertit gairebé dos anys de feina. Crec que l'èxit d'aquest i d'altres treballs impulsats pel Dr. Eichler és que ha sabut compaginar molt bé un grup força gran de persones amb diferents tipus de coneixements, des d'experts en ciències computacionals fins a ciències experimentals, i de diversos perfils (immunòlegs, citogenetistes, etc.). Hi ha pocs grups al món que puguin combinar aquestes dues forces de manera tan eficient. Un altre element clau molt important d'aquest grup és el nivell i l'autonomia que tenen els estudiants de doctorat. És una manera de fer que fomenten ja des

de la carrera i crec que al nostre país encara ens manca.

● Que l'home i el ximpanzé siguin qualitativament més diferents del que es creia, quines conseqüències comporta?

Primer de tot, és un canvi en la manera de veure les coses. Fins fa poc, pensàvem que el contingut genètic de les dues espècies era molt semblant, i ara, gràcies a aquest treball (i d'altres), ens adonem que si ampliem les observacions a altres regions del genoma, les coses no són tan semblants. Això, de retruc, té una altra conseqüència: entendre com evolucionen i com funcionen les regions duplicades del genoma per tal d'entendre certes malalties humanes (com ara l'autisme o l'esquizofrènia) que estan relacionades amb aquestes regions.

● Quines línies de recerca s'obren a partir d'ara?

Se n'obren diverses de molt apassionants. Primer, ens estem mirant ja els genomes del gibó, del bonobo (parent proper del ximpanzé), i d'aquí a poc el del genoma del Neandertal per veure si la nostra teoria de l'acceleració en la creació de duplicacions es manté. Per altra banda, estem acabant un treball també en què comparem el contingut de duplicacions de diferents genomes humans. I d'aquí a pocs mesos tindrem l'anàlisi complet de gens amb

nombre diferent de còpies per a més de 1.000 genomes humans.

● Com valora la commemoració d'enguany al voltant de la figura i l'obra de Charles Darwin?

És sorprenent veure com d'encertades eren les prediccions de Darwin, fins i tot encara avui dia. Crec que poques teories han sobreviscut a l'escrutini científic i a l'explosió tecnològica del segle XX i n'han sortit tan ben parades. És una llàstima molt gran que la societat encara no entengui el que és l'evolució ni com funciona (encara que creguin que sí que ho entenen). És terrible veure que la major part de la societat encara té idees pre-darwinianes al cap... Suposo que degut a un fracàs de comunicació científica. Per tant, que quedi clar que l'home no ve del ximpanzé i que les dues espècies actuals estem igual d'evolucionades. És a dir, fa uns sis milions d'anys enrere hi havia una bèstia que no era ni humana ni ximpanzé que amb el temps ha donat lloc a les dues espècies.

● Quines perspectives de futur té?

La meua beca Marie Curie estableix que el 2010 torni a Barcelona, a l'Institut de Biologia Evolutiva (UPF-CSIC), recentment creat. Arribat el moment, demanaré més beques per tal de poder continuar treballant en el meu àmbit de recerca a Catalunya durant els pròxims anys. ☺